

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: «ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ І ВИТРАТ У
БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ»

Виконав студент 4 курсу, групи ОП-61а
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Овчаренко Анна Юріївна
Керівник: к.е.н., доцент Кравченко О. В.

Суми 2020

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:

«ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ І ВИТРАТ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ»

студентки Овчаренко Анни Юріївни

Актуальність обраної теми полягає в тому, що доходи бюджетних установ та їх витрати є точкою зіткнення інтересів великої кількості учасників бюджетного процесу. Усі вони мають свої права та обов'язки щодо управління коштами з бюджету. Саме бухгалтерський облік у бюджетній установі є одним з найскладніших процесів, оскільки потребує постійної розробки методологічної бази, здійснювати контроль за рухом коштів з бюджету і позабюджетними коштами, і найголовніше – за виконанням кошторису.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретико-методологічних положень системи обліку та контролю доходів і витрат бюджетних організаціях.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є процес дослідження обліку та контролю в бюджетних установах.

Предметом є організація обліку та контролю доходів та витрат в бюджетних установах.

Під час написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні методи: аналітичний, статистичний, графічний, табличний, методи узагальнення та систематизації тощо.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи бакалавра є періодичні публікації, наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів, присвячені темі обліку доходів і витрат бюджетних установ, нормативно-правова база у цій сфері, дані мережі Інтернет.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

– визначено сутність категорій доходів і витрат бюджетних установ та

порядок їх формування;

- розкрито методику проведення контролю обліку за доходами та витратами;

- охарактеризовано особливості організації первинного, аналітичного і синтетичного обліку доходів і видатків в бюджетних установах;

- розглянуто організацію проведення внутрішнього контролю установ;

- запропоновано шляхи вдосконалення облікової політики бюджетних установ;

- обґрунтовано ефективність вдосконалення системи внутрішнього контролю доходів і витрат бюджетних установ.

Одержані результати можуть бути використані бюджетними установами для вдосконалення організації обліку і контролю доходів і витрат та підвищення ефективності їх діяльності.

Ключові слова: облік, контроль, доходи, витрати, бюджетні установи, визнання, оцінка.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 42 сторінках, зокрема список використаних джерел з 47 найменувань, розміщений на 5 сторінках. Робота містить 4 таблиць, 10 рисунків, а також 7 додатків, розміщених на 8 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік

Рік захисту роботи – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ.....	7
1.1 Економічна сутність, класифікація, визнання та оцінка доходів.....	7
1.2 Економічна сутність, класифікація, визнання та оцінка витрат	10
1.3 Методика контролю доходів і витрат	13
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ.....	16
2.1 Організація обліку доходів	16
2.2 Організація обліку витрат	19
2.3 Організація проведення внутрішнього контролю	23
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ	26
3.1 Удосконалення організації обліку доходів і витрат	26
3.2 Удосконалення внутрішнього контролю доходів і витрат	30
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	42

ВСТУП

Актуальність обраної теми полягає в тому, що доходи бюджетних установ та їх витрати є точкою зіткнення інтересів великої кількості учасників бюджетного процесу. Усі вони мають свої права та обов'язки щодо управління коштами з бюджету. Саме бухгалтерський облік у бюджетній установі є одним з найскладніших процесів, оскільки потребує постійної розробки методологічної бази, здійснювати контроль за рухом коштів з бюджету і позабюджетними коштами, і найголовніше – за виконанням кошторису.

Вищезазначена інформація підтверджує актуальність, оскільки це допоможе провести зміни в організації обліку та контролю бюджетної установи, за рахунок внесення змін до системи ведення аналітичного, синтетичного й первинного обліків, алгоритму здійснення контролю, створення рекомендацій та шляхів вирішення виявлених недоліків.

Процесу дослідження питання сутності доходів та видатків у бюджетній організації приділяли багато уваги такі науковці, як: Свірко С.В., Левицька С.О., Артюх О. В., Кучерявенко М.П., Лондаренко О.О., Бабін І.І., Джога Р.Т., Атамас П.Й., Кучерявенко М.П., Дмитренко Е.С., Воронова Л.К. та ін. Незважаючи на створення значної кількості теоретичних і практичних положень щодо обліку доходів і видатків в бюджетних установах, проблеми визначення сутності залишається актуальною.

Проте певна кількість проблем організації обліку і контролю доходів і витрат в бюджетних установах потребують подальшого дослідження, чим і обумовлено актуальність вказаної теми.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методологічних положень системи обліку та контролю доходів і витрат бюджетних організаціях.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:

– визначити сутність категорій доходів і витрат бюджетних установ та

порядок їх формування;

- визначити особливості облікових процесів доходів та витрат в бюджетних установах;
- розглянути методи проведення контролю обліку за доходами та витратами;
- розглянути стан організації первинного, аналітичного і синтетичного обліку доходів і видатків в установі;
- запропонувати можливі шляхи вдосконалення організації обліку і контролю доходів і видатків в бюджетній сфері.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес дослідження обліку та контролю в бюджетних установах.

Предметом кваліфікаційної роботи є організація обліку та контролю доходів та витрат в бюджетних установах.

Під час написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні методи: аналітичний, статистичний, графічний, табличний, методи узагальнення та систематизації.

Матеріал викладено з урахуванням сучасних умов господарювання, змін чинних законодавчих та інструктивних актів України.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є періодичні публікації, наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів, присвячені темі обліку доходів і витрат бюджетних установ, нормативно-правова база у цій сфері, дані мережі Інтернет.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

1.1 Економічна сутність, класифікація, визнання та оцінка доходів

Баланс доходів і видатків бюджетних установ у потрібних розмірах досягається завдяки веденню бухгалтерського обліку, а саме через злагоджену систему збору та обробки інформації про стан майна, зобов'язань та їх переміщення за допомогою суцільного обліку господарських операцій із подальшими узагальненнями. Оскільки, бюджетні установи отримують фінансування із державного чи місцевого бюджету, у них відсутні власні надходження, головною особливістю є облік окремих елементів, а саме доходів і видатків [2].

Вивченням питання про бухгалтерський облік доходів установ займається багато вітчизняних дослідників, а саме Свірко В. зазначає, що доходи бюджетних установ - це потоки грошових коштів, які одержуються даними установами з державного бюджету, для використання їх для виконання плану кошторису доходів та видатків [38].

Левицька С. О. трактує у своїх працях, що доходи бюджетних установ - це отримані асигнування із державного та місцевого бюджету, які бюджетними організаціями генеруються [12].

Бюджетні установи можуть здійснювати різні види діяльності так само, як інші господарюючі суб'єкти. Проте їх головна відмінність: бюджетні установи здійснюють свою діяльність для досягнення певного рівня показників, які затверджені в кошторисі, а не для отримання прибутку [39].

Бюджетні установи мають досить широку класифікацію доходів. Їх класифікують за різноманітними ознаками. Класифікація «доходів» за основними джерелами виникнення представлена в Додатку Б.

Доходи бюджетних установ та організацій в залежності від джерел їх надходження діляться на доходи загального фонду та доходи спеціального

фонду. До доходів загального фонду належать асигнування із бюджетів різних рівнів. До доходів спеціального фонду зараховують власні надходження суб'єктів державного сектору у вигляді плати за надавані послуги та інші надходження спеціального фонду [21].

Ключові аспекти в процесі класифікації доходів суб'єктів державного сектору, а також їх визнання та оцінка висвітлені в НП(С)БОДС 124 «Доходи» [18]. Також відповідно до вказаного стандарту доходи бюджетних установ поділяються на доходи від обмінних операцій та доходи необмінних операцій.

Класифікацію доходів суб'єктів державного сектору показано на рисунку 1.1.

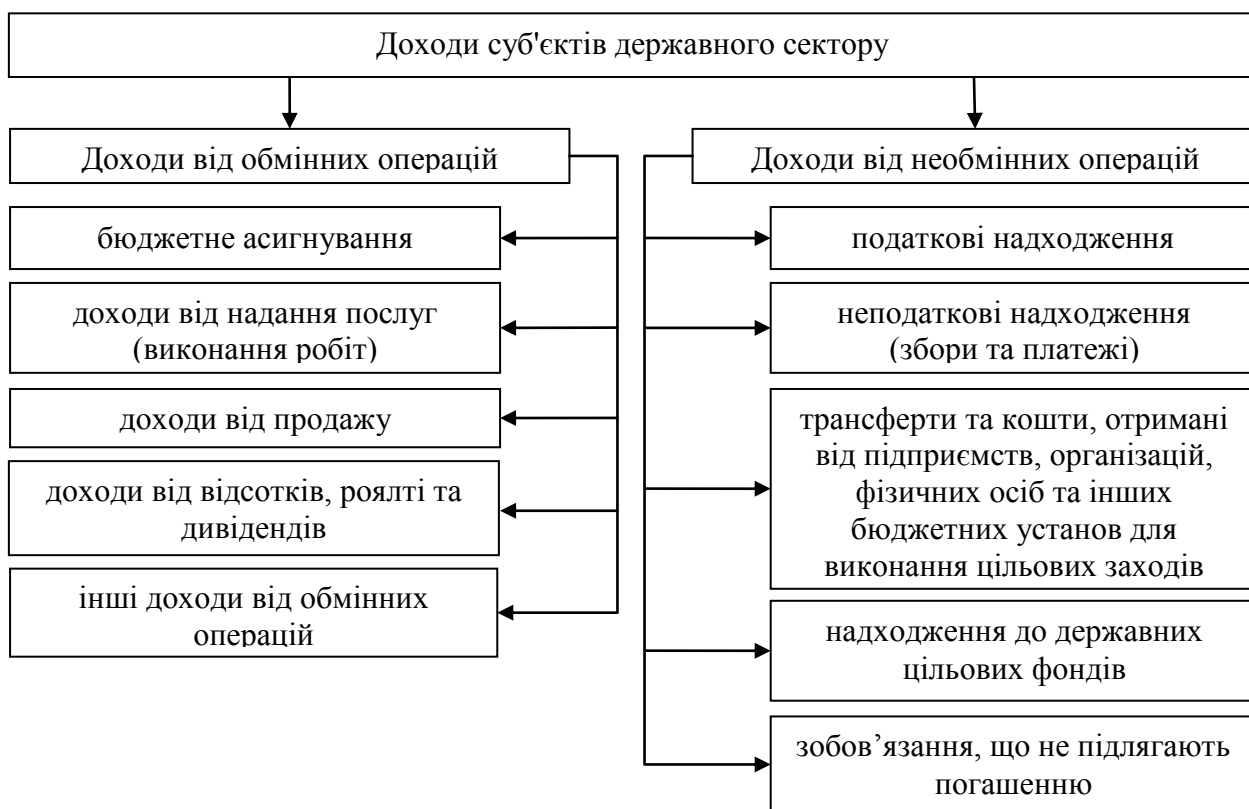

Рисунок 1.1 – Класифікація доходів суб'єктів державного сектору [18]

Можна констатувати, зміни які відбулися у бухгалтерському плані рахунків суб'єктів державного сектору (СДС), також зазнали вплив на доходи та порядку їх класифікації, приблизившись до міжнародної практики.

У 2017 році почалась використовуватись класифікація доходів СДС за видом отриманого доходу: від обмінних чи необмінних операцій [13].

Зокрема, у вітчизняному законодавстві існує поняття обмінних та необмінних операцій. За національним положенням НП(С)БОДС 124 «Доходи» врегульовано порядок визнання доходу за обмінними та необмінними операціями. Він представлений в Додатку В.

За національним стандартом НП(С)БОДС 124 «Доходи» визначаються, за якими надходженнями визнаються доходи та як це відбувається, в залежності від джерел їх надходження та видів доходу. Також за даним положенням визначається порядок оцінки доходів від операцій обмінних та необмінних. Він показаний в Додатку Г.

При оцінці доходів важливу роль відіграє їхня класифікація, бо в залежності від того у результаті яких операцій були отримані дані доходи, то підходи до оцінки доходів будуть відрізнятися [10].

Тому, врахувавши, попередню інформацію, ми можемо зазначити основні завдання обліку доходів, рис.1.2.

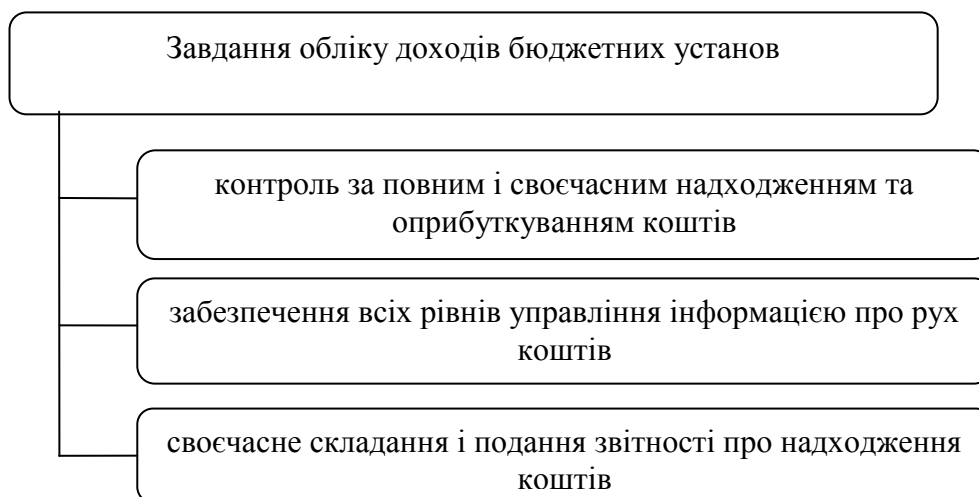

Рисунок 1.2 – Завдання обліку доходів

Отже, формулювання доходів бюджетної установи чи організації аналогічне загальному формулюванню доходів господарюючих суб'єктів та передбачає збільшення вигід економічного характеру упродовж звітно-

облікового періоду виражається у вигляді надходжень активів і підвищенні їх корисності або за рахунок зменшення зобов'язань і як наслідок – збільшення обсягу власного капіталу, виключенням є його збільшення обсягу за рахунок внесків учасників. Відповідно до класифікації доходів бюджетних установ відбувається поділ: на доходи загального фонду та спеціального фонду, а також доходи за обмінними операціями та необмінними операціями.

1.2 Економічна сутність, класифікація, визнання та оцінка витрат

В положенні НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності» прописано визначення витрат бюджетних установ. Згідно з ним витрати розуміються як зменшення вигід економічного характеру шляхом вибуття активів або збільшення обсягу зобов'язань, як наслідок спостерігається зменшення обсягу власного капіталу. Винятком може стати зниження вартості капіталу при вилученні або перерозподілі його власниками [11].

Формування завдань, які потрібно вирішити обумовлено специфікою бюджетної сфери, насамперед організацією бухгалтерського обліку доходів та витрат установи (рис. 1.3).

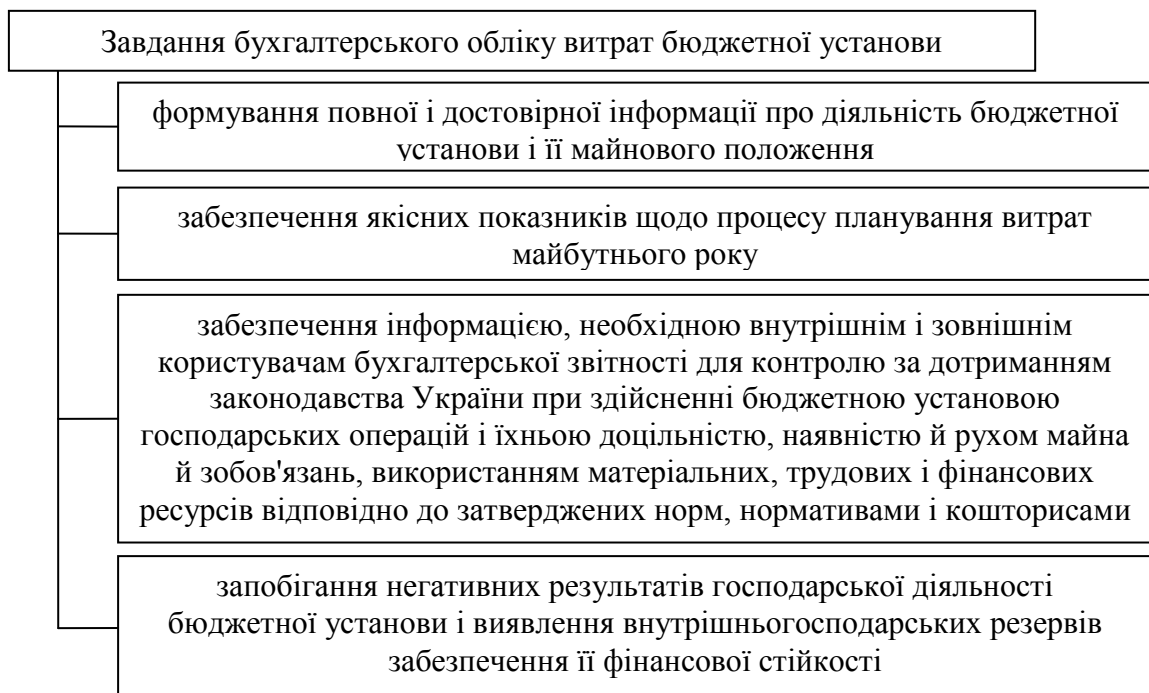

Рисунок 1.3 – Основні завдання обліку витрат бюджетних установ [10]

Слід зауважити, що наведені вище основні завдання бухгалтерського обліку витрат полягають у тому, щоб за їх допомогою відповідно до вимог законодавства була сформована достовірна, чітка та повна інформація про стан фінансування установи, а також своєчасно надаватися всім користувачам, які її потребують для прийняття раціональних рішень, щоб коригувати витрати поточного року чи планувати витрати наступного року.

Класифікація видатків бюджетних установ відображена на рис. 1.4.

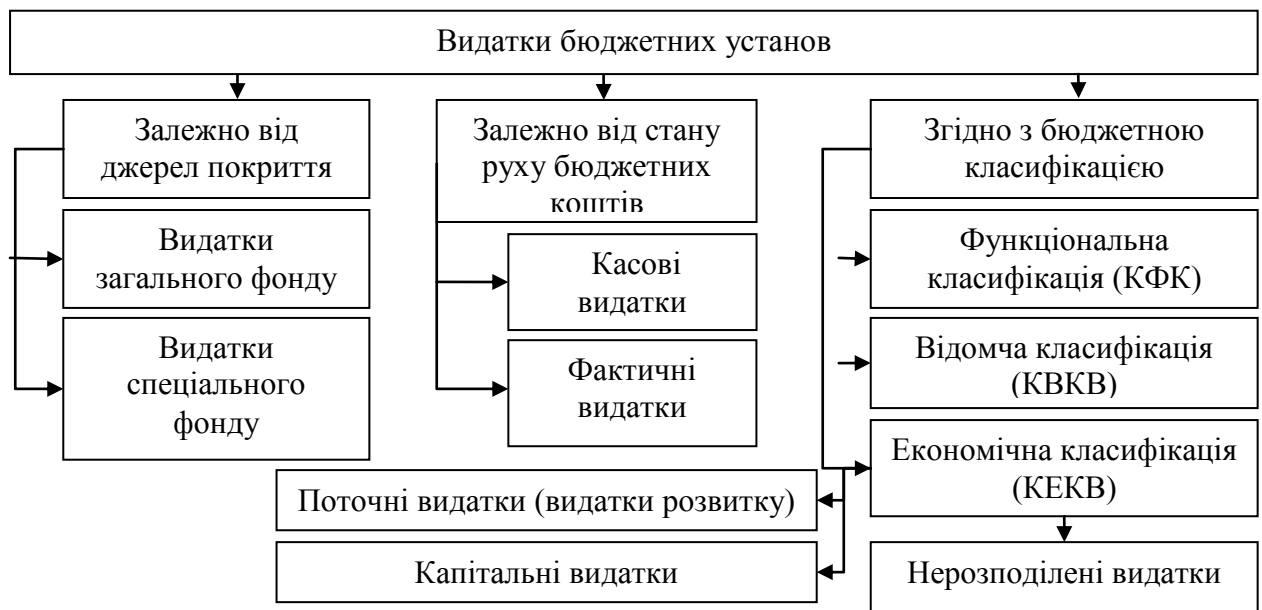

Рисунок 1.4 – Класифікація видатків бюджетних установ [2, 6]

Залежно від стану руху коштів бюджету виділяють касові та фактичні. За касовими видатками суми видаються з використання готівкових або безготівкових форм розрахунку. Проте неможна керуватися даним видом видатків при аналізі фактичного використання коштів, адже вони можуть бути вже нараховані, але ще не виплачені [14].

Фактичні видатки – це видатки за неоплаченими рахунками кредиторів, а особливо по нарахуванню заробітної плати. Даний вид видатків демонструє більш повну інформацію про загальні понесені витрати, ніж касові видатки. Завдяки їх обліку можна проконтролювати фактичне виконання кошторису бюджетної установи в цілому по витратах, а також

дотримання витрат в межах норм щодо окремих статей [15].

Розрізняють такі види видатків бюджетних установ: функціональні, відомчі та економічні. Економічна класифікація займає особливе місце в бухгалтерському обліку видатків установ. Вона виконує вагомую функцію щодо чіткого розподілу видатків відповідно до економічних характеристик здійснюваних операцій. Дана класифікація є досить обширною, саме тому видатки бюджетних установ поділяються на поточні та капітальні. Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 12.03.12 р. №333 затверджена «Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету» [21, 29].

Згідно з положенням НП(С)БОДС 135 «Витрати» класифікація витрат аналогічна як і доходів: за обмінними та необмінними операціями [19]. Класифікація елементів витрат відповідно до груп відображена в Додатку Д.

Витрати можуть бути визнаними, коли при зниженні економічних вигід можна провести їх оцінку з високою достовірністю. Витрати визнаються витратами певного звітного періоду рівночасно з визнанням доходу, саме для отримання якого вони були здійснені. Водночас, не визнають витрати, такі як:

- платежі за договорами комісій, договорами з агентами та ін.;
- авансова (попередня) оплата запасів, послуг чи робіт;
- витрати, які згідно з НП(С)БОДС відображають зменшення розміру власного капіталу.

Витрати бюджетних установ – це один із основних показників результатів їхньої діяльності, тому вони обумовлюються досить жорстко до нормативно-правового регулювання [42].

Отже, витрати розуміються як зменшення вигід економічного характеру шляхом вибуття активів або збільшення обсягу зобов'язань, як наслідок спостерігається зменшення обсягу власного капіталу. Винятком може стати зниження вартості капіталу при вилученні або перерозподілі його власниками. Класифікація витрат є досить обширною. У бюджетних

установах видатки розподіляються відповідно до: бюджетної класифікації, джерел покриття та руху коштів. У НП(С)БОДС 135 «Витрати» розписані основні положення витрат щодо їх класифікації, визнання та оцінки. Також слід зазначити, що чітко регулюється законодавством правильна організація обліку витрат бюджетних установ.

1.3 Методика контролю доходів і витрат

Через часті зміни законодавства виникають проблеми щодо регулювання доходів та видатків бюджетних установ. Недосконала фінансово-бюджетна система є причиною порушень закону і тим самим створює збитки для державного бюджету. Саме тому системі контролю за доходами та видатками бюджетних установ приділяють багато уваги.

Контроль у бюджетних установах – це комплекс дій, які здійснюються контролюючими органами для перевірки законного, доцільного та ефективного використання коштів з бюджету.

Рахункова палата України та Державна аудиторська служба України – це органи, які проводять зовнішній фінансовий контроль бюджетних установ.

Закон України «Про Рахункову палату» регулює діяльність Рахункової палати України. Державний зовнішній фінансовий контроль здійснюється Рахунковою палатою шляхом проведення таких контрольних заходів, як: фінансовий аудит, аудит ефективності, експертиза й аналіз та ін [43].

Рахункова палата України здійснює заходи контролю та аудиту в таких напрямках:

- цільове використання коштів з бюджету;
- правильність проведення розрахунків з коштами державного бюджету.

Проте, Державна аудиторська служба України (ДАСУ) – головний орган, щодо контролювання діяльності бюджетних установ [7].

Державний фінансовий контроль здійснює ДАСУ в наслідок перевірок

державної закупівлі, ревізії, а також державного фінансового аудиту. Аудиторську та аналітичну звітність проведеної роботи ДАСУ оприлюднює на сайті своєї організації [36].

ДАСУ використовує ревізії для проведення контролю та інспектування, такі як:

- планові – проводяться згідно з розробленими планами і перед початком заздалегідь повідомляється (за 10 календарних днів);
- позапланові - проводяться поза затвердженим графіком і об'єкт ревізії не інформується про дату і час проведення.

Після проведення планової чи позапланової ревізії складається акт ревізії. У випадку планової ревізії керуючій особі передають вимогу, яку потрібно обов'язково виконати, про усунення порушень, що були виявлені в процесі ревізії. В свою чергу керівник повинен усунути виявлені порушення в установлений строк і повідомити про виконання.

Згідно з нормативно-правовими документами ревізія проводиться, використовуючи документальні та фактичні види перевірок. Документальна перевірка являє собою такі перевірки, як: установчі, фінансові, бухгалтерські документи, господарські договори, всі види звітності, а також інші документи пов'язані з об'єктом контролю. Фактична перевірка полягає у перевірці наявних грошових коштів, цінних паперів, бланків, що підлягають обов'язковій звітності, оборотних й необоротних активів.

Процес контролю за надходженнями і видатками в бюджетній установі передбачає перевірку облікових реєстрів на додержання законодавчих вимог, достовірності та правильності складання. Основою контролю є нормативна та облікова документація. Контроль здійснюється за допомогою різних способів та методів: метод фактичного та документального контролю, розрахункові та аналітичні прийоми [11].

Контроль починається зі створення плану контрольних процедур, які в свою чергу проходять в 2 етапи. Під час першого перевіряється кошторис, правильність розрахунків його витрат та відповідність кодів. Також

перевіряють наявність прописаних проблем та дотримання норм оформлення під час створення даного кошторису

Під час другого етапу перевіряється дотримання кошторису за допомогою аналізу використаних та отриманих коштів по кожній складовій витратної частини. Також перевіряється правильність оформлення кожної операції, її відображення на відповідних рахунках, дотримання законодавства щодо покращення ефективності використання бюджетних асигнувань, доцільність розрахунку кошторису, відображення реальних показників, цільове та економне використання бюджетних коштів, правильність та коректність складання бухгалтерської звітності.

Отже, здійснення контролю допомагає з'ясувати доцільність витрачання бюджетних коштів, їх цільове використання, відстежити правильність здійснення обліку та складання звіту, знайти резерви для збільшення обсягу фінансування та покращити ефективність використання бюджетних асигнувань.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

2.1 Організація обліку доходів

У бюджетних установ основним джерелом доходів до загального фонду є надходження з державних і місцевих бюджетів.

Фінансування – це забезпечення бюджетної установи грошима, для її нормального функціонування. Важливе значення відіграють джерела та цілі фінансування для будь-якої бюджетної установи, адже саме вони є визначними під час обрання принципів фінансування та напрямків витрачання [8].

У свою чергу, бюджетне фінансування – це безоплатна та безповоротна передача коштів з державного чи місцевого бюджету, для здійснення загальнодержавних та місцевих функцій, а також для здійснення основної діяльності бюджетних організацій. Кожна з установ отримує надходження тільки з одного бюджету. Виключенням є асигнування на позапланові заходи, такі як: стихійні лиха, епідемії і т.п. У даному випадку фінансування здійснюється з обох видів бюджету.

Принципи бюджетного фінансування:

- безповоротність – надані кошти не потрібно повертати, оскільки відсутні власні джерела доходу;
- цільове призначення – кошти можуть витратитися тільки на передбачені кошторисом видатки;
- суворий контроль – за витрачання бюджетних коштів за їх призначенням слідкують контролюючі органи .

Відповідно до підпорядкування і значущості, бюджетні установи поділяють на:

- установи, що фінансуються з державного бюджету;
- установи, що фінансуються з місцевого бюджету.

Під час здійснення власної діяльності, бюджетні установи отримують асигнування з бюджету та інших джерел. Це можливо завдяки органам ДКС, які зараховують кошти на рахунки, що відкривають відповідно до бюджетної класифікації, тривалістю 1 рік та кожного року поновлюють.

Такі доходи - це бюджетні асигнування, пов'язані з обмінними операціями, і визнаються доходами при визнанні витрат, пов'язаних із виконанням СДС своїх повноважень, що визначені законодавством, або отримання активу, послуг (робіт) для здійснення діяльності, не пов'язаної з основною.

При обліку доходів використовують рахунки 7 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку. Вони відображають за доходами від обмінних та необмінних операцій [24].

Рахунок 70 «Доходи за бюджетними асигнуваннями» використовується для відображення інформації щодо доходів, які отримуються з бюджетів різних рівнів і використовуються для виконання СДС покладених на нього повноважень. За кредитом – відображають отримані бюджетні асигнування, а за дебетом – зменшення доходів від бюджетних асигнувань на суму фінансування з цільовим призначенням, а також списання невитрачених коштів за звітний період.

Перелік рахунків та відповідних субрахунків, які використовуються для відображення доходів бюджетної установи наведені в Додатку Е.

Доходи, що були визнані занотовуються у кредит відповідного субрахунку рахунку 70. На кінець звітного періоду сальдо по цих субрахунках списують на субрахунок 5511 [40].

Для відображення доходів бюджетної організації в бухгалтерському обліку використовують кореспонденції господарських операцій, які наведені в таблиці 2.1.

В процесі аналітичного обліку складаються картки аналітичного обліку щодо отриманих асигнувань окремо за кожним кодом класифікації. Відкриття картки відбувається на один рік, на ній зазначається річна сума

асигнувань по кожному КЕКВ. Під час виконання кошторису до картки вносять записи щодо фактичних сум асигнувань, опираючись на виписки з рахунків. Наприкінці місяця всі доходи сумуються з попередніми, тим самим, даючи можливість оцінити залишок коштів та проконтролювати виконання кошторису за надходженнями.

Таблиця 2.1 – Відображення доходів в обліку бюджетної установи

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1.	Отримання доходів у вигляді асигнувань	2313	7011	18985225
2.	Вилучення з доходу асигнувань у сумі поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів	7011	5411	32800
3.	Нарахування суми надходжень від реалізації робіт, послуг, виробів і продукції	2111	7111	21593
4.	Отримання спонсорських, благодійних внесків та іншої гуманітарної допомоги	2313	7511	8339
5.	Нарахування доходів від реалізації активів	2117	7211	179
6.	Закриття рахунків доходів	7011	5511	18963987
7.	Закриття рахунків доходів	7211, 7511	5511	667653

Первинні документи виступають головною інформацією під час проведення контролю та відображенні господарських операцій. До них відносять: нормативні акти виконання робіт, різного роду угоди та договори, рахунки-фактури, прибуткові касові ордери. Щоб закрити рахунки доходів необхідно скласти бухгалтерську довідку.

Накопичувальна відомість руху грошових коштів № 381 та № 382 (бюджет) — меморіальний ордер № 2 ведеться протягом місяця щодо обліку операцій надходження бюджетних коштів на поточні, реєстраційні, особові рахунки установ, а також здійснюються видатки по цих рахунках в органах ДКС. Меморіальні ордери заповнюються для кожного рахунку окремо [34].

Усі доходи загального фонду акумулюються і відображаються у головній книзі, яка використовується для систематизації оборотів коштів по відповідних рахунках. Основні реквізити головної книги:

- номер рядка;
- дата здійснення операції;
- номер меморіального ордера;
- залишок на початку місяця;
- сума оборотів;
- та ін.

У бюджетних установах доходи відображають у наступних формах звітності: «Баланс», «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду», «Звіт про результати фінансової діяльності» [31].

Отже, бюджетні установи ведуть облік усіх доходів, які наявні у вигляді бюджетних асигнувань і забезпечують їх облік за допомогою первинних документів. Загальну інформацію про доходи отримані установою відображають у фінансовій звітності.

2.2 Організація обліку витрат

Основним показником, який відображає виконання кошторису є витрати бюджетних установ. Саме за допомогою аналізу витрат можна відслідкувати характер та обсяг діяльності, та реалізацію покладених на неї функцій [32].

Загалом видатки бюджетної установи можна поділити на касові та фактичні.

Касовими видатками є виплати, які здійснюються готівковим та безготівковим шляхом з поточного чи реєстраційного рахунку. Повернення грошових коштів на рахунку відбувається шляхом зменшення касових видатків. У даному випадку первинними документами виступають виписки з казначейства. Схема обліку касових видатків зображена на рис. 2.1.

Для ведення аналітичного обліку централізовані бухгалтерії та бюджетні установи використовують картки аналітичного обліку касових видатків. Централізовані бухгалтерії складають загальну картку та картки для

кожного коду класифікації видатків для кожної установи, яку обслуговують[35].

Рисунок 2.1 – Схема обліку касових видатків

Фактичні видатки – це видатки, що мають відповідне документарне підтвердження і включають нараховану, але не виплачену заробітну плату та видатки за неоплаченими рахунками. Вони демонструють фактичне виконання кошторису, саме тому необхідно щоб сума асигнувань дорівнювала виконаному об'єму робіт. В даному випадку первинними документами виступають акти та договори про виконання робіт, рахунки-фактури, накладні та інші. Схема обліку фактичних видатків проілюстрована на рис. 2.2.

Зазвичай фактичні видатки дещо менші за касові і не збігаються з ними в часі.

Для здійснення обліку фактичних видатків бюджетні установи та централізовані бухгалтерії використовують картки аналітичного обліку фактичних видатків. Вона ведеться помісячно відповідно до кодів класифікації видатків і складається для кожного коду окремо. Централізовані бухгалтерії створюють окрему картку для кожної установи та загальну картку за всіма установами. Суми фактичних видатків записуються опираючись на дані меморіальних ордерів. Відшкодування сум фактичних видатків записується на звороті картки [35].

Рисунок 2.2 – Схема обліку фактичних видатків

При обліку видатків використовують рахунки 8 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Рахунок 80 «Витрати на виконання бюджетних програм» використовується для відображення інформації щодо витрат, які отримуються з бюджетів різних рівнів і використовуються для виконання СДС покладених на нього повноважень. За дебетом – відображають визнані витрати, що пов’язані з виконанням бюджетних програм, суму касових видатків відповідних розпорядників бюджетних коштів. За кредитом – відображають суму коштів, що отримали на відновлення витрат.

Перелік рахунків та відповідних субрахунків, які використовуються для відображення витрат бюджетної установи наведені в Додатку Ж.

Для відображення витрат бюджетної організації в бухгалтерському обліку використовують такі кореспонденції господарських операцій, які наведені в таблиці 2.2.

Загалом, видатки обґрунтуються відповідними розрахунками. Оплата праці є основним видом видатків, які становлять більше 50% загальних витрат. Для їх ведення використовують наступні документи: відомість про нарахування з/пл., штатний розпис, різні платіжні відомості та інші. Облік розрахунків з персоналом здійснюється в особових картках окремо за кожним працівником та за видом виплат.

Таблиця 2.2 –Відображення витрат в обліку

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1.	Нарахована заробітна плата робітникам	8011 8111	6511	7888349
2.	Нараховано ЄСВ на зарплату	8012 8112	6313	1835437
3.	Нарахована амортизація на основні засоби	8014 8114	1411	210555
4.	Відображено матеріальні витрати	8013 8113	1812, 1518, 6211	3016898
5.	Відображено інші витрати	8411 8511	1411, 6211 6414	115506 6554
6.	Закриття рахунків витрат	5511	801, 8411,8511	15167070

Важливими в бюджетному секторі є матеріальні витрати. У даному випадку первинними документами виступають виписки з банків, акти списання та платіжні доручення. Облік здійснюється в картках обліку фактичних та касових видатків з точки зору джерел фінансування. Записи здійснюються щомісячно опираючись на дані меморіальних ордерів.

Для нарахування амортизації використовують наступні первинні документи: відомість нарахування амортизації, розрахунок амортизації основних засобів та інших необоротних матеріальних активів [33].

Первісними документами для нарахування інших витрат за обмінними операціями виступають акт уцінки, наказ керівника щодо створення комісії зі списання матеріальних цінностей та інші.

Закриття рахунків витрат здійснюється на підставі бухгалтерської довідки, і їх списують в кінці звітного кварталу. Наприкінці кожного звітного періоду витрати порівнюють з доходами і оцінюють виконання кошторису.

У бюджетних установах витрати, які були понесені під час звітного періоду відображають у наступних формах звітності: «Баланс», «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду», «Звіт про надходження та використання коштів отриманих як плата за послуги», «Звіт про надходження та використання коштів отриманих за іншими джерелами

власних надходжень», «Звіт про надходження та використання коштів отриманих за іншими джерелами власних надходжень», «Звіт про результати фінансової діяльності» [29].

Отже, облік витрат здійснюється відповідно до статей витрат з точки зору КЕКВ, складаються відповідні первинні документи та використовується необхідна кореспонденція. Підсумовану інформацію оприлюднюють в формах звітності. Методика розрахунку вищезазначених витрат майже однакова і відрізняється лише сутністю господарських операцій та метою понесення витрат.

2.3 Організація проведення внутрішнього контролю

Внутрішній контроль проводиться протягом усіх стадій виробничого процесу. Основна мета здійснення контролю в бюджетній установі – це підвищення рівня економії ресурсів та ефективності праці. Керівник є відповідальною особою за організацію і здійснення внутрішнього контролю[23].

Директор, головний бухгалтер та інвентарна комісія проводять внутрішньогосподарський контроль в бюджетній установі. Основні процедури, які здійснюються при внутрішньому контролі наведені на рисунку 2.3.

Джерелом контролю основних доходів і видатків виступає кошторис, статут, акти, довідки про проведення перевірок, первинна документація, звіти та інше.

Основні завдання головного бухгалтера полягають у погодженні договорів та контрактів, реалізації заходів відшкодування збитків, надання особам права на складання первинної документації [22].

Контроль, який здійснює головний бухгалтер відбувається за:

- веденням обліку та складанням звітності;
- дотриманням законодавчих актів під час взяття бюджетних

зобов'язань, їх реєстрацією та проведенням платежів відповідно до зобов'язань;

- правильністю розрахунків та використання власних надходжень.

Рисунок 2.3 – Процедури внутрішнього контролю в бюджетній установі [9]

Решта працівників бухгалтерії відповідно до своєї компетенції перевіряють наявність реквізитів та дотримання законодавства під час здійснення операцій [25].

Інвентаризація є одним із варіантів проведення внутрішнього контролю доходів і витрат установи. Порядок здійснення інвентаризаційних заходів у бюджетних установах розписаний у Положенні про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Мінфіну від 02.09.14 р. № 879 [28].

Інвентаризація здійснюється для забезпечення достовірності даних обліку та звітності установи. У процесі інвентаризації перевіряють і документарно підтверджують існування доходів і витрат, їх стан і оцінка. Одночасно з тим забезпечується перевірка реального відображення доходів і

витрат.

Інвентаризація проводиться згідно з наказом керівника «Про проведення щорічної інвентаризації». У даному документі визначаються терміни проведення та склад комісії, яка буде проводити перевірку. Також цим наказом визначаються відповідальні особи за проведення інвентаризації на окремих облікових ділянках.

Відповідно до результатів роботи комісії складають інвентаризаційний опис. Коли існує розбіжність між даними обліку та даними опису, бухгалтерська служба складає звіряльну відомість. Під час інвентаризації перевіряється присутність та правочинність надходження та списання основних засобів, запасів та інших активів і зобов'язань, які в майбутньому можуть вплинути на результат діяльності.

Отже, особливості обліку доходів і витрат бюджетної установи, необхідність повноти і правдивості надання інформації про них спричиняє наявність певних процедур внутрішнього контролю, до яких відносять: розмежування обов'язків, нагляд, документарне оформлення, звіряння даних. Інвентаризація є одним із можливих варіантів проведення внутрішнього контролю доходів і витрат, яка здійснюється відповідно до наказу начальника.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ

3.1 Удосконалення організації обліку доходів і витрат

Діяльність бюджетних установ має певні, притаманні лише їм, особливості, які накладають відбиток на процес проведення обліку. Проте це не звільняє їх від дотримання загальних норм щодо бухгалтерського обліку, а саме здійснення облікової політики. Сучасний стан економіки країни та її суб'єктів, з точки зору необхідності проведення оптимізаційних дій в діяльності бюджетних організацій, змушує мобілізувати всі наявні ресурси, включаючи інструменти облікової політики як спосіб удосконалення ефективності бюджетного обліку.

Етапи формування облікової політики:

- підготовчий – аналіз умов функціонування організації, організаційної структури, фактичного стану облікової системи і контролю, формулювання основної мети та завдань облікової політики;

- поточний – визначення основних напрямків облікової політики, розробка документів, вибір найкращих методів обліку, для ефективного планування кошторису;

- контрольний – пошук рішень проблем, які трапилися на етапі впровадження облікової політики, зробити необхідні зміни, контроль за процесом.

Розберемо детальніше методи обліку доходів і витрат бюджетних закладів. Основні параметри, що потрібно відобразити в наказі, зображені на рисунку 3.1.

Розберемо детальніше кожен елемент:

- порядок визнання – доходи визнаються у випадку, коли є можливість провести оцінку та є ймовірність отримання вигод; витрати є визнаними у випадку їх оцінки або за умови зменшення вигід через вибуття

активів, що зменшить власний капітал.

- класифікація доходів і витрат – потрібно написати список доходів і витрат щодо обмінних та необмінних операцій;
- облік доходів – розписати джерела, з'ясувати субрахунки щодо відповідних джерел надходжень, відобразити інформацію щодо доходів у звітних документах;
- облік витрат – обмеження, дотримання принципів цільового призначення, розподіл витрат у відповідності з джерелами покриття, відобразити інформацію щодо витрат у звітних документах;
- облік результатів виконання кошторису – відобразити методи розрахунку результатів діяльності організації.

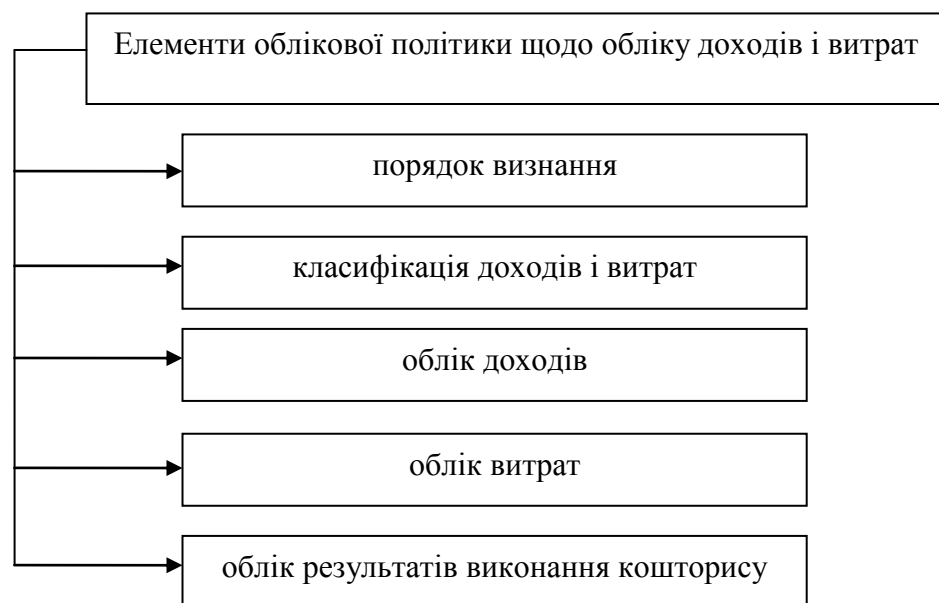

Рисунок 3.1 - Елементи облікової політики з обліку доходів і видатків

Детальніше всі особливості відображені у Наказі про облікову політику, це допомагає забезпечити персонал відповідної установи інформацією, краще керувати процесом обліку і досягти поставленої мети.

Облікова політика здійснюється базуючись на НП(С)БОДС і має містити методи проведення обліку та оцінки, пріоритетність їх використання, послідовність проведення бухгалтерського обліку та інші. Регламент також

змушує дотримуватися обраної політики, щоб мати можливість порівняти звітність [15].

Облікова політика узгоджує роботу між обліковими працівниками, є джерелом інформації, щоб обрати правильний спосіб віддзеркалення в звітності операцій, які були здійснені під час бухгалтерського обліку.

Відповідно до Наказу про облікову політику кожна бюджетна установа розробляє власний робочий план рахунків. Він доповнений та деталізований згідно з специфікою діяльності. У рахунках багатьох організацій відсутні окремі синтетичні рахунки для операцій з грошовими коштами загального та спеціального фонду, що створює труднощі при складанні звітності. Щоб позбутися цих недоліків, на нашу думку, потрібно додати до робочого плану ряд синтетичних та аналітичних рахунків. Також отримані дані можна буде використовувати для прийняття управлінських рішень, тож вважаємо, що бюджетним організаціям потрібно запровадити аналітику субрахунків у розрізі КЕКВ. Приклад такої аналітики наведено в таблиці 3.1

Таблиця 3.1 – Приклад кореспонденцій аналітичних субрахунків витрат у розрізі КЕКВ

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1.	Нарахована заробітна плата робітникам (КЕКВ 2100)	8011	6511
2.	Нараховано ЄСВ на зарплату (КЕКВ 2120)	8012	6313
3.	Відображено матеріальні витрати (КЕКВ 2220)	8013	1812, 1518, 6211

Під час розробки плану рахунків дотримуються наступних принципів:

- принцип відповідності;
- принцип оптимізації критеріїв;
- принцип однорідності;
- принцип системності;
- принцип раціональності;
- принцип адаптивності;

– принцип багатозначного кодування.

Використовуючи вищезазначені принципи можна визначити необхідні для бюджетної установи субрахунки, щоб відобразити здійснювані операції.

Для бюджетних установ з диверсифікованою структурою надходжень, за необхідністю можна провести деталізацію рахунків наступним чином:

7411 – перші чотири цифри – код субрахунку;

7411-1 – п'ята цифра кодує фонд: загальний – 1, спеціальний – 2;

7411-12 – шоста цифра кодує групу власних надходжень спеціального фонду (відповідає номеру групи);

7411-123 – сьома цифра визначає підгрупу відповідної групи власних надходжень;

7411-1232800 – 8-11 цифри кодують КЕКВ, по якому проводиться операцію.

Приклад застосування наведеної деталізації аналітичних рахунків зображено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Приклад кореспонденції рахунків обліку

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1.	Отримання доходів у вигляді асигнувань з загального фонду	2313	7011-1
2.	Вилучення з доходу асигнувань загального фонду у сумі поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів	7011-1	5411

Впровадження вищезазначених пропозицій допоможе бюджетним установам точніше відображати свої операції під час обліку і швидко формувати дані для звітностей.

Отже, відповідно до результатів здійсненого аналізу, можна стверджувати, що облікова політика в бюджетних установах сильно урегульована на законодавчому рівні і постійно контролюється головними розпорядниками бюджетних коштів. Опираючись на правильно сформовану облікову політику можна ідентифікувати незаконне витрачання, створити

умови для ведення прозорого та ефективного обліку, отримувати об'єктивну інформацію для прийняття зважених рішень.

3.2 Удосконалення внутрішнього контролю доходів і витрат

Надійна система внутрішнього контролю, на сьогодні, є важливим фактором ефективності державної системи управління, через досягнення цілей, покладені на бюджетні установи. Процес контролю має на меті здійснення ряду заходів, щоб досягти поставлених завдань з дотриманням закону та ефективності використання бюджетних коштів. Якість проведення внутрішнього контролю має вплив на зовнішній контроль та його ефективність.

У системі контролю існує тісна взаємодія між суб'єктами, об'єктами та засобами контролю. Основними елементами системи є: облікова система, середовище, в якому здійснюється контроль та процедури здійснення контролю.

До суб'єктів контролю відносять персонал установи, інвентаризаційну комісію, спостережну раду та інших, проте в бюджетному кодексі передбачено, що внутрішній контроль здійснює керівник установи. Об'єктом виступає діяльність бюджетної установи, її результати діяльності. Засоби контролю представлені різними методами, прийомами та процедурами, використовуючи які можна з'ясувати чи існує невідповідність нормативно-правовій базі в діях установи та чи дотримуються визначені цілі. До засобів відносять перевірки результатів діяльності, моніторинг, контроль та інші.

Щоб забезпечити ефективний внутрішній контроль потрібно:

- розробити завдання;
- створити для кожного процесу контролю модель;
- розробити чіткі рамки діяльності для мінімізації відхилень від основної цілі.

Основні завдання контролю передбачають:

- ефективне управління бюджетною організацією;
- повнота формування ресурсів і їх ефективне використання;
- фінансова дисципліна;
- дотримання правил ведення обліку та відображення результатів діяльності (рис. 3.2).

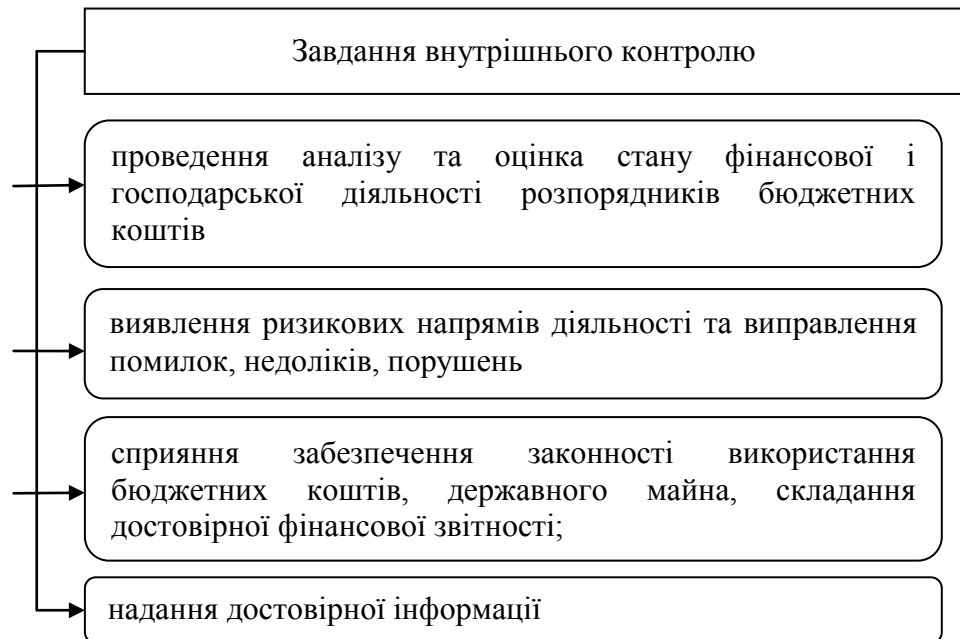

Рисунок 3.2 – Завдання внутрішнього контролю

Розрізняють внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на якість середовища. До перших відносять організаційну структуру, політику щодо персоналу, якість ведення бухгалтерського обліку, оцінка ризиковості діяльності. До останній зараховують нормативну базу, ефективність механізмів управління найвищими розпорядниками коштів, стан забезпеченості фінансами. Система контролю дуже сильно залежить від коректної системи інформаційних потоків.

Детальна схема проведення контролю доходів і витрат бюджетної установи зображена на рисунку 3.3.

Система контролю за доходами та витратами у бюджетних організаціях реалізується через: чітке планування, проведення контрольних заходів,

з'ясування результатів перевірок та дотримання рекомендацій.

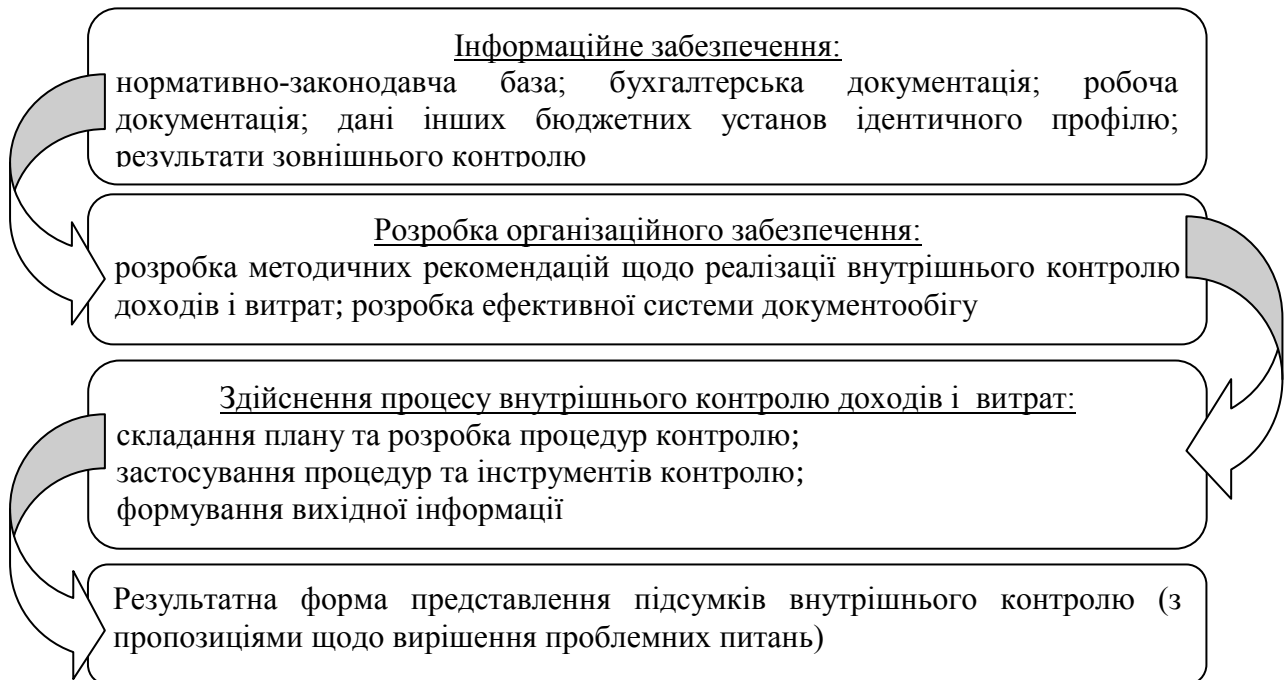

Рисунок 3.3. – Процес внутрішнього контролю доходів і витрат

Система контролю за доходами та витратами у бюджетних організаціях реалізується через: чітке планування, проведення контрольних заходів, з'ясування результатів перевірок та дотримання рекомендацій.

Джерелами інформації для здійснення контролю є нормативно-правові акти, внутрішня документація, облікова документація, результати щодо проведених перевірок та інші. Щоб внутрішньо закріпити розроблені вимоги і рекомендації щодо проведення контрольних заходів, необхідно затвердити внутрішній документ, який буде базуватися на Методичних рекомендаціях.

Процес планування має на меті створення списку завдань і цілей для контрольних процедур. Контроль передбачає збір інформації, її аналіз, дослідження виконання кошторису в розрізі КЕКВ, вивчення напрямків використання коштів цільового призначення і т.п. На наступному етапі можна застосовувати інструменти контролю, тобто проводити документарні та фактичні перевірки, інвентаризації та інше. Це допоможе сформувати

об'єми інформації з результатами проведеного контролю. У ній будуть міститися не лише факти порушень, а й шляхи їх усунення.

Персонал бюджетної установи повинен забезпечувати постійний моніторинг процесів та контроль, через оцінку діяльності чи поєднання різних методів.

Таким чином, проведення контролю у відповідності до зазначених аспектів допоможе сформувати інформаційну базу для розгляду і прийняття управлінських рішень чи внесення коригувань у поставлені цілі для досягнення найкращого ефекту, виявляти загрози та передбачати їх наслідки для запобігання фінансовим і матеріальним збиткам. Добре організований процес контролю в бюджетній установі за доходами та витратами буде сприяти правильному веденню документації, відображенню повної інформації в регістрах, своєчасності проведення обліку, дотриманню законодавства та підвищенню ефективності розподілу і використання коштів.

ВИСНОВКИ

Процес обліку доходів і витрат у бюджетних закладах є важливим інструментом керування бюджетними коштами, адже роблять ефективнішою процедуру прийняття рішень, збільшують відкритість управлінського процесу та прозорість прийняття рішень.

Доходи бюджетних установ та організацій в залежності від джерел їх надходження діляться на доходи загального фонду та доходи спеціального фонду. Ключові аспекти в процесі класифікації доходів суб'єктів державного сектору, а також їх визнання та оцінка висвітлені в НП(С)БОДС 124 «Доходи». Також відповідно до вказаного стандарту доходи бюджетних установ поділяються на доходи від обмінних операцій та доходи необмінних операцій.

У бюджетних установах видатки розподіляються відповідно до: бюджетної класифікації, джерел покриття та руху коштів. У НП(С)БОДС 135 «Витрати» розписані основні положення витрат щодо їх класифікації, визнання та оцінки.

Рахункова палата України та Державна аудиторська служба України – це органи, які проводять зовнішній фінансовий контроль бюджетних установ.

Здійснення контролю допомагає з'ясувати доцільність витрачання бюджетних коштів, їх цільове використання, відстежити правильність здійснення обліку та складання звіту, знайти резерви для збільшення обсягу фінансування та покращити ефективність використання бюджетних асигнувань.

Також розглянули структуру синтетичного та аналітичного обліку за доходами та витратами бюджетних установ.

Бюджетні установи ведуть облік усіх доходів, які наявні у вигляді бюджетних асигнувань і забезпечують їх облік за допомогою первинних документів. Загальну інформацію про доходи отримані установою відображають у фінансовій звітності.

Облік витрат здійснюється відповідно до статей витрат з точки зору КЕКВ, складаються відповідні первинні документи та використовується необхідна кореспонденція. Підсумовану інформацію оприлюднюють в формах звітності. Методика розрахунку вищезазначених витрат майже однакова і відрізняється лише сутністю господарських операцій та метою понесення витрат.

Особливості обліку доходів і витрат бюджетної установи, необхідність повноти і правдивості надання інформації про них спричиняє наявність певних процедур внутрішнього контролю, до яких відносять: розмежування обов'язків, нагляд, документарне оформлення, звіряння даних. Інвентаризація є одним із можливих варіантів проведення внутрішнього контролю доходів і витрат, яка здійснюється відповідно до наказу начальника.

Облікова політика в бюджетних установах сильно урегульована на законодавчому рівні і постійно контролюється головними розпорядниками бюджетних коштів. Опираючись на правильно сформовану облікову політику можна ідентифікувати незаконне витрачання, створити умови для ведення прозорого та ефективного обліку, отримувати об'єктивну інформацію для прийняття зважених рішень.

Добре організований процес внутрішнього контролю в бюджетній установі за доходами та витратами буде сприяти правильному веденню документації, відображенню повної інформації в регістрах, своєчасності проведення обліку, дотриманню законодавства та підвищенню ефективності розподілу і використання коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артюх О.В. Облік у бюджетних установах : [навч. посіб.] / О.В. Артюх, В.Ф. Максимова, Т.В. Черкашина. – Одеса : ОНЕУ ; Ротапринт, 2013.
2. Бондаренко Н. М. Сучасні підходи до сутності доходів і видатків бюджетних установ // *Економіка та суспільство: електр. фах. вид.* 2017.
3. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Гевлич Л. Л. Застосування облікової політики як засобу підвищення ефективності бюджетного обліку / Л. Л. Гевлич // *Финансы, учет, банки.* - 2012.
5. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук – К: «Центр учбової літератури». – 2014.
6. Дейкало Л. Є. Роль розпорядників бюджетних коштів в бюджетному процесі // *Ефективна економіка: електр. наук. фах. вид.* 2015.
7. Державна аудиторська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
8. Джога Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібник: КНЕУ, 2001.
9. Дікань Л. В. Організація внутрішнього контролю в бюджетній установі: прикладний аспект питання // *Бізнес Інформ: міжнар. наук. економ. журн.* 2013.
10. Elhennawy, E.M. (2019). The Impact of Corporate Governance on the Value of the Company in the Egyptian Stock Market. *Business Ethics and Leadership*, 3(4), 81-90. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(4\).81-90.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(4).81-90.2019)
11. Evana, E., Metalia, M., Mirfazli, E., Georgieva, D.V., Sastrodiharjo, I.

- (2019). Business Ethics in Providing Financial Statements: The Testing of Fraud Pentagon Theory on the Manufacturing Sector in Indonesia. *Business Ethics and Leadership*, 3(3), 68-77. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(3\).68-77.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(3).68-77.2019)
12. Карпенко Н. Г. Завдання та порядок відображення в обліку видатків бюджетних установ // *Молодий вчений: наук. журн.* 2017.
 13. Крупко М. П. Державний фінансовий контроль доходів і витрат суб'єкта державного сектора на прикладі Сварицевицької сільської ради // *Молодий вчений: наук. журн.* 2017.
 14. Kasztelnik, K. Gaines, V. W. (2019). Correlational Study: Internal Auditing and Management Control Environment Innovation within Public Sector in the United States. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(4), 5-15. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).5-15.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).5-15.2019).
 15. Kowo, S.A., Kadiri B.I., Zekeri, A. (2020). Correlate of Workforce Diversity and Organisational Performance of Multinational Food Producing Industry in Nigeria. *Business Ethics and Leadership*, 4(1), 126-137. [http://doi.org/10.21272/bel.4\(1\).126-137.2020](http://doi.org/10.21272/bel.4(1).126-137.2020)
 16. Левицька С. О. Фінансові результати господарської діяльності як об'єкти бухгалтерського обліку та менеджменту // *Бухгалтерський облік і аудит: наук.-практ. журн.* 2015.
 17. Лемішовський В. І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, національні стандарти, оподаткування та звітність. Навч. посібник / За ред. В. І. Лемішовського. - Львів: ТЗОВ „АФ „Західна аудиторська група", 2016.
 18. Лондаренко О. О. Економічна природа видатків та її вплив на обліково-аналітичні аспекти бюджетних установ // *Економіка. Фінанси. Право.* 2008.
 19. Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджені наказом Мінфіну від 23.01.2015 р. № 11 [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#n550>.

20. МСБОДС 9 «Дохід від операцій обміну» [Електронний ресурс]: Журнал «Бухгалтер 911». – Режим доступу : https://buhgalter911.com/public/uploads/normativka/Standart_gossektor/МСБ ОДС/МСБОДС_9.pdf.

21. Nguedie, Y. H. N. (2018). Corruption, Investment and Economic Growth in Developing Countries: A Panel Smooth Transition Regression Approach. SocioEconomic Challenges, 2(1), 63-68. DOI: 10.21272/sec.2(1).63-68.2018

22. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629 – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11>.

23. *Основні причини виникнення проблеми формування облікової політики бюджетних установ та методика її розв'язання / І.З. Адамова, М.С. Грінчук, Д.Г. Бринзила.*

24. *Павликівська О. І. Методологічні підходи до визначення сутності доходів та витрат / О. І. Павликівська, Л. І. Марущак // Бізнес Інформ. - 2016.*

25. *Пантелєєв В.П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація : монографія / В.П. Пантелєєв. – К. : ДП Інформ-аналіт. агентство, 2008.*

26. *Петренко С.В. Якість бухгалтерського обліку як об'єкт оцінки інформаційного забезпечення внутрішнього контролю / С.В.Петренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018.*

27. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс]: затверджений наказом МФУ від 31.12.2013 р. №1203, зі змінами. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>.

28. *Попадюха Н.В. Організація внутрішнього контролю за повнотою*

надходжень, отриманих розпорядниками коштів нижчого рівня: проблеми та шляхи їх вирішення / Н.В. Попадюха // Фінанси, облік і аудит. – 2010.

29. Popoola, M. A., Brimah, A. N., Gbadeyan, R. A. (2018). Entrepreneurship Practice: As a Means of Poverty Reduction in Southwestern Nigeria. *Business Ethics and Leadership*, 2(4), 83-88. [http://doi.org/10.21272/bel.2\(4\).83-88.2018](http://doi.org/10.21272/bel.2(4).83-88.2018)

30. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету [Електронний ресурс] наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 №333 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>.

31. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 №333 // База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>.

32. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

33. Про затвердження Порядку заповнення форм фінансової звітності в державному секторі та Змін до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2017 №307 // База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0384-17>.

34. Про затвердження порядку подання фінансової звітності [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від

28.02.2000 №419 // База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п>.

35. Про затвердження Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 №44 – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.

36. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 №228 // База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>.

37. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 13.09.2016 р. № 818 – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16>.

38. Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 08.09.2017 №755 – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1416-17>.

39. Про затвердження форм карток і книг аналітичного обліку суб'єктів державного сектору та порядку їх складання: наказ Міністерства фінансів України від 29.06.2017 №604 // База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0895-17>.

40. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. –

Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.

41. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19/page>.

42. Rakotoarisoa, M.A., Khorana, S., Narayanan, B.G. (2019). Trade Liberalization – Labor Productivity Nexus: The Case of Sub Saharan Africa. *SocioEconomic Challenges*, 3(1), 5-26. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(1\).5-26.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(1).5-26.2019).

43. Rizwan, Ch A., Semenog, A. (2017). Non-bank financial institutions activity in the context of economic growth: cross-country comparisons. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 39-49. DOI: 10.21272/fmir.1(2).39-49.2017

44. Свірко С. В. Організація управлінського обліку в бюджетних установах: етап постановки та його складові // *Фінанси, облік і аудит: зб. наук. пр.* 2014.

45. Скоморохова С. Ю. Особливості аналізу доходів бюджетних установ // *Кримський економічний вісник.* 2012.

46. Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 №1219 // База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16>.

47. Хорунжак Н. М. Модернізація обліку і контролю в бюджетних установах в умовах системної трансформації управління // *Електронний репозитарій ТНЕУ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук.* 2014.

ДОДАТКИ

Додаток А

SUMMARY

Ovcharenko A. Y. Accounting and control revenues and expenditures in budgetary institutions – Qualifying bachelor's thesis, Sumy State University, 2020.

The issues of accounting and control of revenues and expenditures of the budgetary institution are investigated in the work. . The main purpose of the work is to study the theoretical and methodological provisions of the system of accounting and control of revenues and expenditures of budgetary organizations.

Keywords: accounting, control, income, expenditure, budgetary institutions, rating.

АНОТАЦІЯ

Овчаренко А.Ю. Облік і контроль доходів і витрат у бюджетних установах. – Кваліфікаційна бакалаврська робота, Сумський державний університет, 2020 р.

У роботі досліджені питання обліку і контролю доходів і витрат бюджетної установи. . Основною метою роботи є дослідження теоретико-методологічних положень системи обліку та контролю доходів і витрат бюджетних організаціях.

Ключові слова: облік, контроль, доходи, витрати, бюджетні установи, оцінка.

Додаток Б